Elintarviketeollisuusliitto ry

LAUSUNTO

2.3.2026

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

VNS 11/2025 vp

Elintarviketeollisuusliiton lausunto: Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma

Elintarviketeollisuusliitto (ETL) kiittää maa- ja metsätalousvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua pitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta.

Suomalainen elintarviketeollisuus on vahvasti sitoutunut ilmastotavoitteiden edistämiseen. Ruokaketjun päästöt painottuvat erityisesti raaka-aineiden alkutuotantoon. Päästövähennystavoitteiden saavuttaminen edellyttää elintarvikealan arvoketjulta merkittäviä investointeja ja uuden teknologian käyttöönottoa, mikä näkyy väistämättä tuotantokustannuksissa.

Vaikka elintarviketeollisuuden suorat päästöt ovat suhteellisen pienet, niin ala on tiiviisti kytkeytynyt kolmeen suurimpaan kasvihuonekaasupäästöjä tuottavaan toimialaan (energiahuolto, maa-, metsä- ja kalatalous sekä kuljetus ja varastointi). Elintarviketeollisuus haluaa edistää koko ruokaketjun siirtymistä kohti vähähiilisyyttä, sillä ilmastonmuutoksen eteneminen ja sään ääri-ilmiöiden lisääntyminen aiheuttavat riskejä raaka-aineiden saatavuuteen ja kustannuksiin.

Ilmastotoimien taloudelliset vaikutukset kohdistuvat koko ruokaketjuun ja heijastuvat yritysten kansainväliseen kilpailukykyyn. ETL pitää tärkeänä, että politiikkatoimien suunnittelussa panostetaan vaikutustenarviointeihin ja toimenpiteet kohdistetaan vaikuttavimpiin ja kustannustehokkaimpiin ratkaisuihin, jotta päästövähennyksiä voidaan saavuttaa ilman kohtuuttomia kustannuksia tai kotimaisen ruokaturvan heikentämistä.

Päästövähennyksiä ja huoltovarmuuden vahvistamista investoinneilla ja uudella teknologialla

Ilmastosuunnitelma on hyvä lähtökohta pitkän aikavälin ilmasto- ja energiapolitiikan kehittämiselle. ETL pitää pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman taustalla olevia skenaarioita kattavina ja asiantuntevasti laadittuina. ETL kuitenkin korostaa, että elintarviketeollisuuden rooli ja sen tarjoamat ratkaisut tulisi nähdä vahvemmin osana koko ruokaketjun ilmastotoimia. Vaarana on, että alan innovatiiviset ratkaisut jäävät hyödyntämättä laaja-alaisesti, vaikka ne ovat keskeisiä pitkän aikavälin päästövähennysten toteutumisen kuin huoltovarmuuden vahvistamisen kannalta.

Suomessa ruokia ja juomia valmistavat yritykset ovat olleet pioneereja terveysvaikutteisten ja kestävästi tuotettujen elintarvikkeiden kehittäjinä. Elintarviketeollisuuden tarjoamat ratkaisut tukevat yhteiskunnan siirtymistä kohti vähähiilisyyttä. Elintarvikealalle keskeisiä koko arvoketjun vähähiilisyyttä edistäviä ratkaisuja ovat myös uusiutuvan

Elintarviketeollisuusliitto ry
Pasilankatu 2, PL 115, 00241 Helsinki
Puhelin (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
Y-tunnus 0201092-3 • Kotipaikka Helsinki

Finlands Livsmedelsindustriförbund
Pasilankatu 2, PB 115, 00241 Helsingfors
Telefon (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

Finnish Food and Drink Industries' Federation
Pasilankatu 2, P.O. Box 115, FI-00241 Helsinki
Telephone +358 9 148 871 • Fax +358 9 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

energian ja etenkin biokaasun tuotanto ja käyttö, fossiilivapaat lannoitteet kuten kierrätyslannoitteet ja vedystä jalostettava vihreä ammoniakki sekä hiilidioksidin talteenotto ja varastointi.

Pitkällä aikavälillä korostuu entisestään kasvinjalostuksen mahdollisuuksien turvaaminen tuottaa muuttuvaan ilmastoon ja Suomen olosuhteisiin soveltuvia kasvilajikkeita, jotka vastaavat elintarviketeollisuuden tulevaisuuden tarpeisiin, sekä näiden raaka-aineiden jatkojalostuksen edellytysten vahvistaminen.

Kunnianhimoisten päästövähennystavoitteiden saavuttaminen edellyttää koko ruoka-alan arvoketjulta merkittäviä investointeja ja uuden teknologin käyttöönottoa, mikä näkyy väistämättä tuotantokustannuksissa ja vaikuttaa suomalaisen elintarvikealan kansainväliseen kilpailukykyyn. ETL pitää tärkeänä, että toimijoille on tarjolla kannustimia pitkän aikavälin ilmastotyötä edistävien ratkaisujen käyttöönottoon.

Ruokaketjun kiertotalousratkaisut tukevat ilmastotavoitteiden saavuttamista ja vahvistavat huoltovarmuutta

Elintarviketeollisuus perustuu luonnosta saataviin raaka-aineisiin ja niiden optimaaliseen hyödyntämiseen, mitä jo liiketoiminnan taloudellinenkin kannattavuus vaatii. Ruokaketjussa syntyy kuitenkin väistämättä sivuvirtoja, jotka eivät sellaisenaan sovellu elintarvikkeina hyödynnettäväksi. Näiden sivuvirtojen kestävä hyödyntäminen on keskeinen osa kiertotaloutta.

Pitkällä aikavälillä kiertotalouteen ja resurssitehokkuuteen perustuvat ratkaisut kasvattavat merkitystään vähentäen haitallisia riippuvuuksia, vahvistaen Suomen huoltovarmuutta ja tukien ilmastotavoitteiden saavuttamista. ETL katsoo, että uusiutuvat biopohjaiset materiaalit sekä niihin sisältyvät ravinteet tulee nähdä kiinteänä osana kiertotaloutta ja ruokajärjestelmän kokonaisratkaisuja.

Eläin- ja kasvituotannon väliset riippuvuudet ovat olennainen osa tätä kokonaisuutta. Eläintuotannosta syntyvä lanta sisältää arvokkaita ravinteita, joita voidaan hyödyntää kasvituotannossa lannoitteina. Vastaavasti kasvituotannon sivuvirtoja voidaan käyttää esimerkiksi rehuna tai biokaasun tuotannossa. Nämä ratkaisut parantavat ravinnekiertoa, resurssitehokkuutta sekä vähentävät riippuvuutta ulkomaisista lannoitteista. Teollisen mittakaavan biokaasun tuotannolla voidaan saada aikaan myös päästövähennyksiä koko ruokaketjussa. Biokaasu on tällä hetkellä myös merkittävin käytössä oleva uusiutuva kaasu, ja sen käytön lisäämiselle on potentiaali erityisesti raskaassa liikenteessä ja merenkulussa.

ETL pitää tärkeänä turvata ilmastorahoitus ruoka-alan arvoketjun kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen, uusien vaihtoehtoisten proteiinilähteiden ja hiilensidonnan menetelmien kehittämiseen sekä kestävien ruokainnovaatioiden viemiseen teolliseen mittakaavaan.

Vertailukelpoinen data on ilmastokestävän ruokajärjestelmän peruskivi

Data ja digitalisaatio ovat keskeinen elementti sekä ruokaketjun päästövähennyksissä että kiertotalouden vauhdittamisessa. Ne mahdollistavat tuotantoprosessien opti-

moinnin, hävikin ja päästöjen kustannustehokkaan vähentämisen ja seurannan sekä resurssitehokkuuden vahvistamisen. Datan avulla toimia voidaan kohdentaa sinne, missä niiden vaikutus on suurin.

Ruokaketjun päästövähennysten vauhdittamiseksi yksi askel on varmistaa, että ruokaketjun päästövaikutusten laskentamallit ovat kustannustehokkaita ja laajasti yritysten käyttöön soveltuvia, joka mahdollistaa laskentamallien käytön yrityskoosta riippumatta. Vasta tämä luo edellytykset sille, että tietoa voidaan hyödyntää tehokkaasti sekä yritysten omassa työssä että päätöksenteossa koko ruokajärjestelmän ilmastokestävyyden vahvistamiseksi.

Tietoa tilatasolla tehtävistä ilmastotoimista on jo viranomaisten rekistereissä ja järjestelmissä. ETL katsoo, että tämän tiedon nykyistä laajempaa hyödyntämistä olisi tärkeää edistää. Tietoa voitaisiin hyödyntää myös tila- ja tuotekohtaisten ilmastovaikutusten arvioinnissa ja päästövähennystoimenpiteiden edistämiseen.

Kulutuksen hiilijalanjälkeä alas teollisuuden innovaatioilla

Luonnonvarakeskuksen selvitys Suomen ruokasektorin arvonlisän kasvupotentiaalista (2024) ennakoi kasviproteiinista valmistettujen tuotteiden kulutuksen kasvun jatkuvan nopeana. Myös tuoreissa kansallisissa ravitsemussuosituksissa kehotetaan lisäämään kasvisten ja kasvipohjaisten tuotteiden käyttöä.

Globaali vähähiilisten elintarvikkeiden kysynnän lisääntyminen tarjoaa suomalaiselle ruoka-alalle merkittäviä kasvu- ja vientimahdollisuuksia. Samalla kotimaisen tuotetarjonnan lisääminen tukee sekä ilmastotavoitteiden saavuttamista että huoltovarmuuden vahvistamista.

Suomessa on tärkeää kehittää kestävien ruokainnovaatioiden jatkojalostusta ja skaalata näiden tuotantoa teolliseen mittakaavaan. Elintarvikealan innovaatioita vauhdittamalla voidaan vahvistaa vähäpäästöisten vaihtoehtojen valikoimaa ja saatavuutta kuluttajille sekä samalla edistää terveellisiä ruokavalintoja. Näiden ratkaisujen kehitystä ja käyttöönottoa voidaan tukea investointituilla sekä ennakoitavalla ja vakaalla sääntelyympäristöllä.

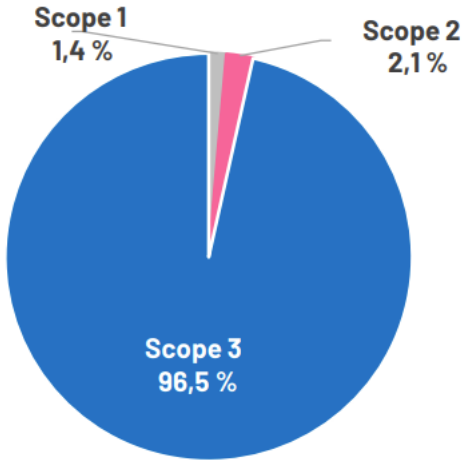

Kuva: *Elintarviketeollisuuden yritysten keskimääräinen päästöjakauma (%)*

Lisätietoja:

Vastuullisuusjohtaja Satumaija Levón, puh. 040 752 8537, satumaija.levon@etl.fi
Vastuullisuusasiantuntija Laura Aalto, puh. 040 525 0395, laura.aalto@etl.fi